

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Diatribai De Primis Veteris Frisiae Apostolis, Sive
Dissertationes, quibus eoru[m] anni, actus, res,
personae, loca, tempora in eorundem actis occurrentia,
discutiuntur, illustrantur, erroresque ab ...**

Bosschaerts, Willibrord

Mechliniae, 1650

76. De Ecclesia S. Salvatoris & constitutione Sedis Episcopalis
Ultraiectinae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10958

De Ecclesia S. Salvatoris & constitutione
Sedis Episcopalis Ultraiectinæ.

T è multis diuerticulis ad historiæ fi-
lum reuertamur, dictus Marcellinus
cap. 13. de regressu S. Willibrordi in
Wiltaburgum prosequitur: *Dein pa-
riter Traiectum pergentes (Willibrord. &
Swibertus) statim in fudo Basilica S. Tho-
ma Apostoli prope Castrum Traiectense
Canonicorum Canobitarum construxerunt*

*Ecclesiam in honorem S. Martini Episcopi Turonensis, in qua S. Wil-
librordus Archiepiscopus Frisonum Cathedralem Ecclesiam sibi sta-
biliri iussit.*

Aliter Aub. Miræus in Fastis Belgicis & Burgundicis
vult S. Willibrordum Traiectum aduenientem primitus
exædificasse Ecclesiam S. Salvatoris in eaque sedem Epif-
copalem constituisse quæ post eiusdem mortem trans-
uecta sit in Ecclesiam S. Martini posterius excitatam.

De hac controuersia sic Becanus in Bonifacio: *Hac qui-
dem Ecclesia à S. Bonifacio adificata iuxta primordiale oratorium S.
Saluatoris diuersis titulis priuilegiata legitur, quoniam vulgariter
antiquum Monasterium pro tanto forte dicitur quoniam Ecclesia
Traiectensis abunde renouata fuit, sed hac in adificio veteris structu-
re permanens hætenus irrenouata durauit. Quidam tamen asse-
runt eandem Ecclesiam Saluatoris à S. Clemente primo super adifica-
tam esse & 80. Canonicos in ea præbendatos fuisse de quibus idem
Clemens 40. resumisset quos in Ecclesia S. Martini transplantasset.
Si autem hoc ita fuit, veritati non contradicimus. Verumtamen nul-
lam exinde certitudinem ex priuilegijs vel historijs aliquatenus in-
dagare potuimus.* Hinc, quantum audio, veteres flagrarunt

contentiones inter Canonicos S. Saluatoris & Canonicos S. Martini de primatu & antiquitate & utrosque nomen *Dom-heeren* gessisse. Et hinc forsan effluxit quod poenes utrosque coniunctim fuerit electio Episcopalis. Iudices aut arbitri hinc non sedemus. Dabo litteras S. Bonifacij ad Romanum Pontificem si aliquid liquidius docere possint.

Venerando ac diligendo Domino Apostolatus privilegio pradio Stephano Papa Bonifacius exiguus Legatus vel missus Germanicus Catholica & Apostolica Romana Ecclesia optabilem in Christi Charitate salutam. Tempore Sergii Apostolica sedis Pontificis venit ad limina SS. Apostolorum presbyter quidam mira abstinentia & Sanctitatis generis Saxonum nomine Villibrordus & alio nomine Clemens vocatus, quem prafatus Papa Episcopum ordinavit, & ad predicandam paganam gentem Fresonum transmisit littoribus Oceani occidentalis. Qui per 50. annos Predicans prafatam gentem Fresonum maxima ex parte convertit ad fidem Christi

Christi, fana & delubra destruxit, Eccle-
 sias construxit & sedem Episcopalem &
 Ecclesiam in honorē S. Salvatoris constituens
 in loco & Castello quod dicitur Traiectum
 & in illa sede & Ecclesia S. Salvatoris
 quam construxit predicans usque ad debi-
 lem senectutem permansit & sibi Coepiscopum
 ad ministerium implendum substituit & fini-
 tis longae vitae diebus in pace migravit ad Dominum.
 Princeps autem Francorum commendavit mihi sedem illam
 ad constituendum & ordinandum Episcopum, quod & feci.
 Nunc autem Coloniensis Episcopus illam sedem praefati E-
 piscopi Clementis à Sergio Papa ordinati sibi usurpat &
 ad se pertinere dicit propter fundamenta cuiusdam destru-
 ctæ à Paganis Ecclesiae quam Willibrordus dirutam usque
 ad solum in castello Traiecto reperit & eam proprio labore
 à fundamento construxit & in honorē S. Martini consecra-
 vit. Et refert quod ab antiquo Rege Francorum Dagoberto
 Castellum Traiectum cum destructa Ecclesia ad Coloniens-
 sem Parochiam donatum in ea conditione fuisset ut Episco-
 pus Coloniensis gentem Fresonum ad fidem Christi conuer-
 teret & eorum praedicator esset, quod & ipse non fecit. Non
 praedicauit; non conuertit Fresos ad fidem Christi, sed pa-
 gana mansit gens Fresonum usquequo venerandus Ponti-
 fex

fex Romanae sedis Sergius supradictum seruum Dei Willibrordum Episcopum ad predicandum supradictae genti transmisit, qui illam gentem, ut praefatus sum, ad fidem Christi conuertit. Et modo vult Coloniensis Episcopus sedem supradicti Willibrordi Praedicatoris sibi contrahere ut non sit Episcopalis sedes subiecta Romano Pontifici predicans gentem Fresonum. Cui respondebam, ut credidi, quod maius & potius fieri debeat praecipuum Apostolicae sedis & ordinatio Sergij Papae & legatio Venerandi Praedicatoris Willibrordi ut & fiat sedes Episcopalis subiecta Romano Pontifici predicans genti Fresonum, quia magna pars illorum adhuc pagana est, quam destructa Ecclesiae fundamenta diruta & à Paganis conculcata & per negligentiam Episcoporum derelicta. Sed ipse non consentit. Sed modo paternitatis vestrae iudicium mihi intimare dignemini & si hoc iustum sit responsum & vobis placeat quod illi Coloniensi Episcopo reddidi, vestra Authoritate roborare, ut praecipuum Sergij Papae & sedes illa stabilis permaneat. Sic enim potestis nos, si vobis placet, adiuuare, si de scrinio Ecclesiae vestrae exemplare iubeatis & mihi transmittere quidquid praefato Episcopo Willibrordo ordinato S. Sergius praecipit & conscripsit, ut ex Authoritate Sanctitatis vestrae contradicentes conuincere, & superare valeam: si autem aliter iustius Sanctitati vestrae videatur, consilium Paternitatis vestrae mihi insinuare dignemini ut sequar.

Verbis

Verbis illis, sedem Episcopalem & Ecclesiam in honorē S. Saluatoris constituens, &c. & in illa sede & Ecclesia S. Saluatoris &c. vsque ad debilem senectutem permansit, &c. quibus sedem Episcopalem & Ecclesiam Saluatoris coniungit, in iisque simul S. Willibrordum permansisse, satis insinuat S. Willibrordum Cathedram Episcopalem primò in Ecclesia Saluatoris collocasse ibidemque resedisse. Dein quia post ordinationem acceptam à Sergio prius narratur exstructio Ecclesiæ Saluatoris ac posterior S. Martini, signum est hanc secundo loco exstructam & non nisi posterior Episcopalem residentiam ibi esse acceptam. Scio dictæ Epistolæ exemplar apud Leydensem habere pro S. Saluatoris, S. Martini. Verum quod dedimus, est Clarissimi Baronij depromptum ex Vaticano fideli antiquitatum promptuario: Naucleri generatione sexta: Nicol. Serarj Actorum & scriptorum S. Bonifacij diligentissimi inuestigatoris & examinantis: Miræ in factis Belgicis & Burgundicis, proinde præferendum ei quod producit Leydensis. Cum antiquæ viguerint eâ super materia lites inter vtramque Ecclesiam, studiosus quispiam pro affectu suo de primatu obtinendo vel stabiliendo Germanum exemplar potuit corrupisse. Cõsonat opinioni nostræ ratio; nam Ecclesia S. Martini extructa in fundamentis Basilicę S. Thomæ Dagoberto Rege positæ, à Frisij destructæ, erat extra arcem siue castrum Traiectense teste Becano & ipso Marcellino cap. citato & septimo. Longè autem credibilis est S. Willibrordum primùm omnium residentiam suam inchoasse in palatio Regali quod ei Pipinus liberaliter concesserat intra arcem siue castrum, vbi erat oratorium S. Crucis in eoque ecclesiam suo muneri aptasse, vbi tutior erat sedes irâ Radbodi nondum sepulta. Quid, quod id ipsum dilucidè nobis declaret

Carolus Martellus in diplomate quo S. Willibrordum donat Traiecto & Fethnâ : *Donatum in perpetuum esse volumus hoc est ad Monasterium, quod est intra muros in Traiecto castrum constructum, ubi & Apostolicus vir D. & in Christo pater noster Willibrordus Archiepiscopus, sub sancta conversationis cenobitici ordine, castos praesse videtur, a neminem hinc.* Ecclesia vero seu Monasterium situm in castro, in quo S. Willib. Archiepiscopus cernitur residere, erat Eccl. S. Saluatoris ut omnes concedunt Accedit quoque tenuibus adhuc Christianorum rebus non videantur fuisse sufficientia media aut opportunitas sedi Episcopali in oppido extra Castrum constituendae; secus postmodum accidit ampliato Christianorum statu.

Causa cur Saluatori primitus templum consecravit, eadem datur quae de oratorio S. Crucis anno 693. quod modo dilatatum putatur aliquibus idem esse quod hinc Ecclesia Saluatoris, saltem omnino vicinum est & contiguum. Imitatus est Willibrordus D. Augustinum Britanniae Protoapostolum & suum, qui ubi in regia Ciuitate (Dorouernensi) sedem Episcopalem accepit, recuperavit in ea regio fultus ad miniculo Ecclesiam quam ibi Romanorum antiquorum fidelium opere factam fuisse didicerat & eam in nomine S. Saluatoris Dei Domini nostri IESU Christi sacrauit, atque ibidem sibi habitationem statuit. Beda lib. 1. hist. cap. 33.

Opponitur. Hucbaldus Elnonensis lib. de S. Eebuino cap. 8. apud Surium tomo 6. de Bonifacio loquens : Hic, ait, etiam inter egregia bonorum actuum insignia, ut non modo sua, sed & aliorum quoque Praesulum vigilantia Catholica propagaretur, augmentaretur, ac confirmaretur Ecclesia annuente sibi Carolomanno, Autoritate fultus Apostolica, in Castro Wiltenburgh quod nunc Traiectum

ie&um dicitur, constituit vt Episcopalis esset Cathedra. Ergo non à Willibrordo, sed à Bonifacio constituta est Traiecti Episcopalis Cathedra. Respr. Verba Hucbaldi si accipantur vt sonant, erronea sunt: euidenter namque constat tum ex testimonio V. Bedæ supra, tum ipsiusmet Bonifacij Willibrordo coætanei Legati Apostolici Germanici & post obitum S. Willibrordi Episcopij Ultraiectensis directoris & administratoris Epistola mox producta S. Willibrordum annuente & adiuuante Pipino Herstallo sedem Episcopalem in loco & Castello quod Wiltaburgum & Traiectum dicitur, constituisse. Verum benigne exponi potest Hucbaldus, vt intelligatur Bonifacius sedē constituisse id est quasi mantenentia ex autoritate sua Apostolica eam continuasse Episcopum substituendo, sua defensione stabilijffe contra Colonenses illam sibi vindicare aut abolere nitentes, quemadmodum ex Epistola Bonifacij est scire.

DISSERTATIO LXXVII

De Ecclesiæ S. Martini consecratione.
Refellitur Marcellinus.

DE extru&ta Ecclesia S. Martini subiungit immediate Marcellinus supra: *Quam Ecclesiam per primitiuam benedictionem SS. Willibrordus & Swibertus Episcopi cum cæteris confratribus proprijs manibus benedicendo consecrarunt.* Quid hic intelligat per primitiuam benedictionem? an primitiuam id est primam respectu Ecclesiæ consecrande quæ antehac nullam aliam benedictionem susceperat; an primitiuam respectu Willib. & Swiberti, quod sit prima benedictio consecratiua quæ

K k 2

S. Willibrordus